

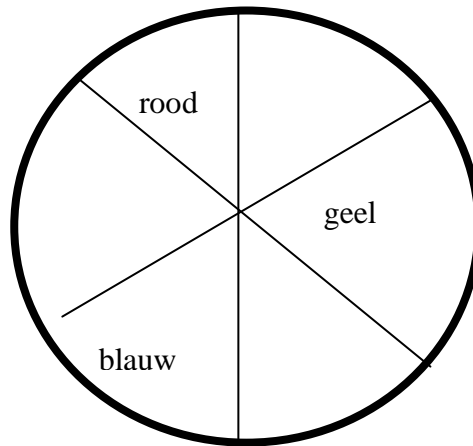
**VAN GOGH**

**PROJECT**

**GROEP 3 EN 4**

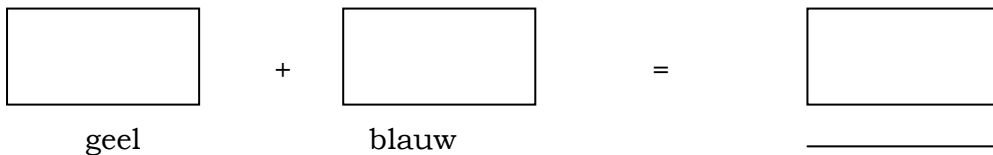
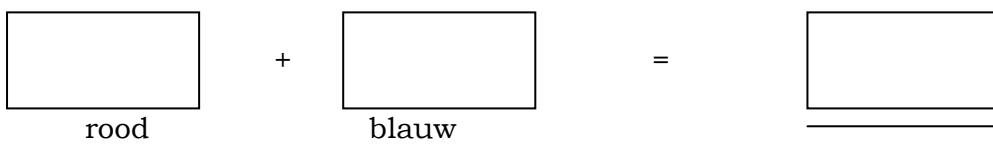
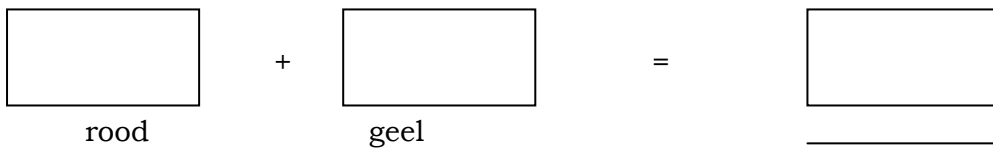
## Kleuren

Rood, geel en blauw zijn de hoofdkleuren. Verf ze met een penseel in deze cirkel.



Als je deze kleuren met elkaar mengt, krijg je nieuwe kleuren. Meng de kleuren eerst op een mengblaadje en verf ze dan tussen de hoofdkleuren.

Doe het zo:



## Werken met schilderijen

Thema: Zelfportret met achtergrond

De leerlingen zelf bezig laten zijn met het maken van een zelfportret, zoals Vincent dat deed.

Aan de hand van een zelfportret van Vincent een klassengesprek over:  
'Hij heeft een schilderij gemaakt van zichzelf om dat aan andere mensen te laten zien.' 'Hij had waarschijnlijk geen geld om modellen te betalen.'  
Etc.

### Vragen:

1. Wat denk je dat Vincent van zichzelf vindt?
2. Hoe zou je jezelf op een tekening eruit laten zien?
3. Van Gogh's zelfportret is opgebouwd uit *kleine streepjes*. Welke kleuren heeft Van Gogh gebruikt?
4. Waarom is de achtergrond zo donker?

### Opdracht:

1. Schilder of teken jezelf met een kleurpotlood / verf / vetkrijt zoals jij vindt dat je eruit ziet.
2. Schilder of teken op een ander blad bloemen, schelpen, vogels, ruit, driehoekjes, sterren of andere dingen die je leuk vindt. Knip ze uit en verspreid ze over je blad. Plak ze vast. Je hebt nu een achtergrond gemaakt. Knip zelf je zelfportret uit en plak dat op je achtergrond.

Uit: Portretten en zelfportretten, uitgeverij Waanders Zwolle.  
Blz.: 86, 105 etc. 134, 137, 161, 217, 240



## **Ophaalbrug Nieuw-Amsterdam**

(of een ander schilderij)

Vincent tekent graag. Op een dag besluit hij voortaan alleen nog maar te schilderen. Hij wordt dus schilder. Hij schildert alles wat hem voor de neus komt, zoals het echt is – oude mannen, het uitzicht uit zijn kamer, mensen uit de buurt. Vincent was erg arm. De mensen kochten zijn schilderijen niet. Zijn broer Theo gaf hem geld om van te leven. Vanuit zijn raam bovenin het Van Gogh Huis zag hij de ophaalbrug over het kanaal. Deze brug heeft Vincent van Gogh geschilderd.

1. Wat zie je op deze aquarel?

-  
-  
-

2. Vind je de aquarel mooi?

-  
-

3. Waarom zou Vincent het zo geschilderd hebben?

-  
-

4. Welke kleuren heeft hij vooral gebruikt?

-  
-

5. Bedenk eens een situatie waarin je ook alleen maar deze kleuren zou willen gebruiken. Maak dit schilderij dan zelf met verf.

**Suggesties voor taalopdrachten bij de ophaalbrug** (of een ander schilderij)

- a. Maak zoveel mogelijk woorden met de letters van brug en/of schilderen.
- b. Maak een woordveld van de volgende woorden: brug – schilderij – boot.
- c. Twee kinderen komen elkaar tegen op de brug. Schrijf op wat ze elkaar te vertellen hebben. Doe het maar met z'n tweeën.  
Speel je verhaal voor aan de andere kinderen.

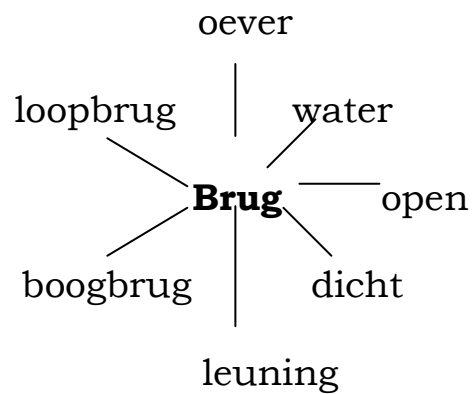
Sub. a: v.b. B buik  
brood  
best  
bier  
etc.

R. rood  
ruit  
raak  
roos

U uit  
uw  
uur  
ukkie

G guit  
grijs  
groen  
grauw

Sub. b :



Als Vincent geen geld had om modellen te kunnen betalen, schilderde hij bloemen, die hij zelf 'likjes van kleur' noemde. Zo schilderde hij vaak klaprozen en andere rode bloemen in het groen, naast een vak blauwe klokjes. Hij is vooral beroemd geworden om zijn schilderijen van de zonnebloemen, die hij met de kleuren van de zomer (blauw en oranje) schilderde.

Vincent ontdekte dat bloemen meer kleur krijgen als je gebruik maakt van primaire kleuren (rood, geel en blauw) naast complementaire kleuren (paars, groen en oranje).

Een complementaire kleur is de kleur die ontstaat door twee primaire kleuren te mengen.

Groen is bijvoorbeeld de complementaire kleur van rood, want groen ontstaat door de twee andere primaire kleuren te mengen. Zo is oranje (rood en geel) de complementaire kleur van blauw en paars (blauw en rood) de complementaire kleur van geel.

### **Opdracht**

- Schilder een gele zonnebloem met een paarse achtergrond. (rood en blauw)
- Schilder een oranje (rood en geel) bloem met een blauwe achtergrond)
- Schilder een rode bloem met een groene (blauw en geel) achtergrond.
- Enz.

Uit: Portretten en zelfportretten, uitgeverij Waanders Zwolle.  
Blz.: 86, 105 etc. 134, 137, 161, 217, 240

**Thema:**

Ordering in kleur

**Bedoeling:**

Het leren omgaan met en het rangschikken van reproducties van schilderijen.

**Activiteit leerkracht:**

Er kan eerst met de kinderen besproken worden welke gevoelswaarde bepaalde kleuren voor ze hebben. (geel is zonnige kleur, rood is warm, vuur, groen hoort bij de lente of de zomer, zwart is de nacht, enz.)

Geef ook het verschil aan tussen warme, vrolijke kleuren en koele, sombere kleuren. (een clown heeft altijd fel gekleurde kleren aan, een begrafenisstoet zal er meestal donker en somber uitzien).

Probeer aan te geven hoe de kleuren veranderen in de loop van de dag en als het schemerig wordt (lokaal verduisteren).

Bespreek de verschillende lievelingskleuren. Welke kleuren heb je in je kamer? Als je in je kamer een poster ophangt, let je dan ook op de kleuren. Als er een schilderij in de huiskamer hangt, passen de kleuren van dat schilderij dan bij de kleuren van de gordijnen, meubels, vloerbedekking enz.?

**Activiteit leerlingen:**

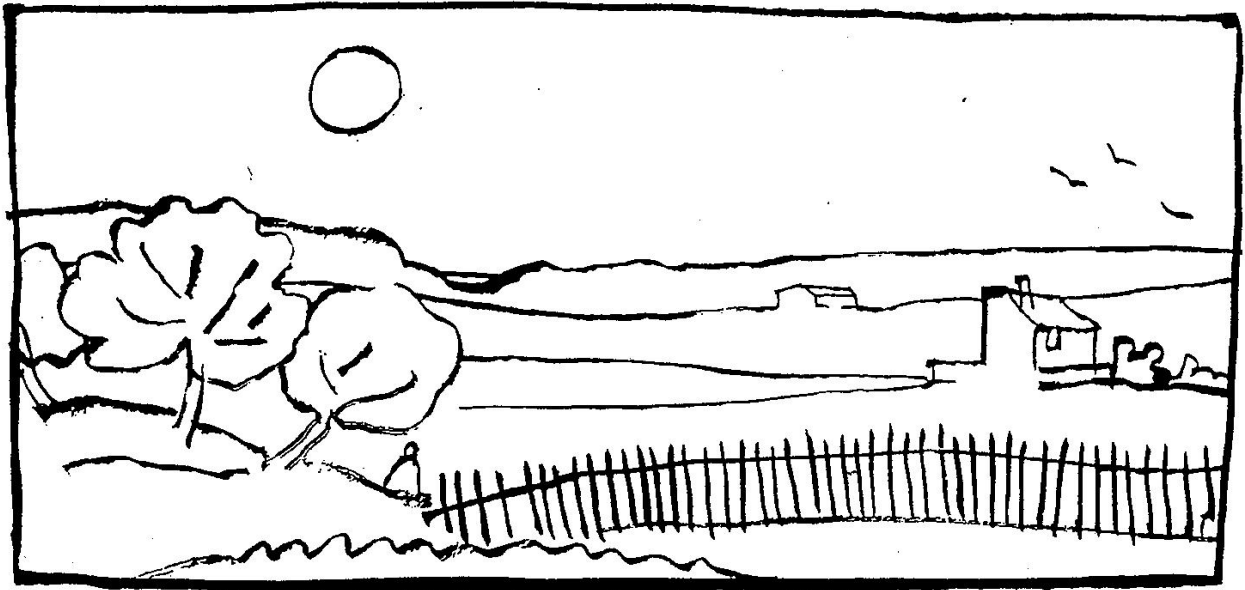
Het rangschikken van de reproducties (kan op verschillende manieren

- op kleur
- op onderwerp
- op achtergrond

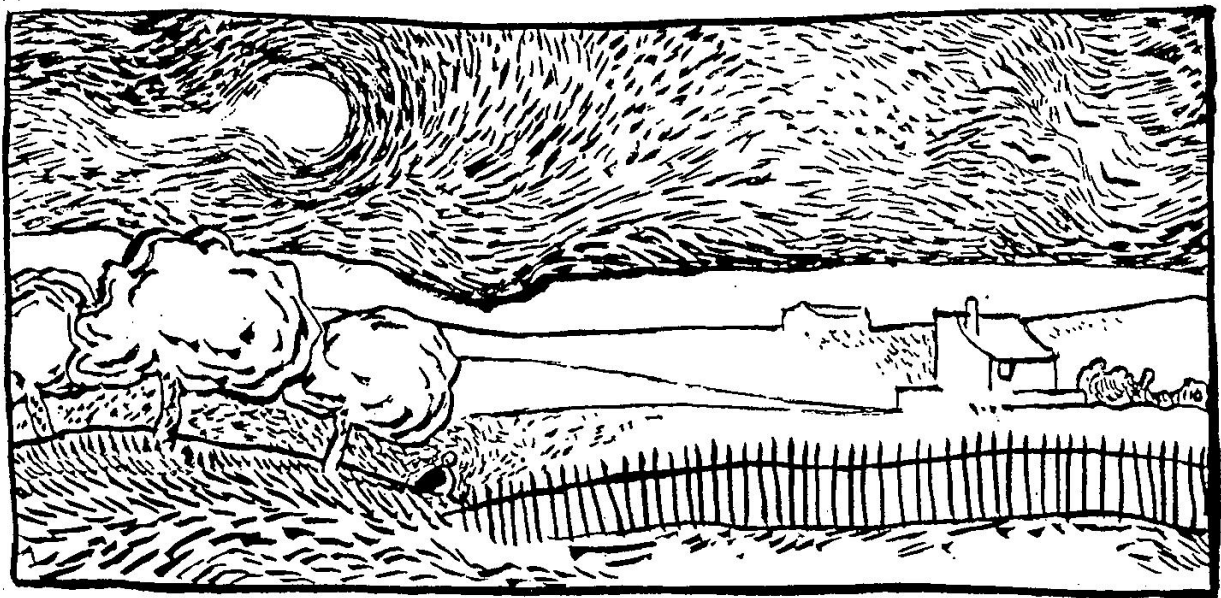
Of: vergelijk het werk uit de Drentse tijd met het werk uit de Franse tijd.

Zie: Van Gogh: Alle schilderijen: deel I, J.F. Walther, R. Metzger  
Blz. 265, 261, 171, 178, 179 etc.

**Tekening:**



Dit is een landschap. Je ziet de boom, het huis en de zon. Maar je ziet niet hoe warm het is, je merkt niets van de wind en je wordt niet verblind door het licht.



Nu zie je ook de wind .....

Zie: Dada nr. 20, jaargang 4, 1999.  
Te bestellen bij Plint, Postbus 64, 5600 AD Eindhoven.



Thema: **Spelletjes van vroeger**

**Doel :**

De leerlingen laten ervaren dat veel spelletjes die nu gespeeld worden al heel oud zijn.

**Klassengesprek:**

Welk spelletje ken je?

Welke heb je nog nooit gespeeld? (zie werkblad)

Welke vind je leuk?

Welke noemen we nu anders?

**Suggesties:**

- Spreek met de leerlingen af om de spelletjes van vroeger die ze thuis hebben, mee naar school te nemen (tol, hoepel)
- Organiseer hiermee een spelmiddag.
- Schilderij Pieter Brueghel.
- Opa en oma vragen.

## **Blindemannetje**

Door een aftelrijmpje wordt er bepaald wie er moet worden geblinddoekt. Dan wordt de blindeman een paar keer door één van zijn klasgenootjes in het rond gedraaid. Zo raakt hij zijn gevoel voor richting kwijt en wordt het voor hem moeilijker één van zijn kameraadjes te vangen. De kinderen rennen om hem heen en roepen zijn naam, terwijl de blindeman afgaande op de geluiden een vriendje probeert te strikken. Lukt hem dat, dan moet het kind de plaats van de blindeman innemen.

Een variant hierop is dat de blindeman moet raden wie hij te pakken heeft. De gevangene probeert hem dat zo moeilijk mogelijk te maken door zijn stem te verdraaien. Soms verwisselen de kinderen van kleding, zodat het voor de blindeman haast onmogelijk wordt te raden wie hij voor zich heeft.

Als hij er na een vastgesteld aantal keren raden nog niet achter is, begint het hele spel van voren af aan.

## **Op stelten lopen**

Deze stelten zijn gemaakt van een taaie houtsoort zoals hazelaar of elzenhout. Zij hebben op ongeveer 50 cm van de grond een mik. Er bestaan twee verschillende soorten, hoge stelten van lange latten en lange stelten, die de lengte van het kind hebben.

Het kind moet zijn voet in de mik zetten, de lange latten onder zijn arm klemmen en de stelt aan de voorkant met zijn hand vasthouden. Dan kan hij proberen te gaan lopen. Als de mik een te scherpe hoek vormt, bestaat het gevaar dat de voet erin vastgeklemd raakt en dat de steltloper als hij zijn evenwicht verliest zijn voet niet snel genoeg kan loskrijgen. Hij zal dan languit voorover op de grond vallen. Daarom worden ook wel stelten gemaakt uit een gewone vierkante stok, waarop onderaan een driehoekig plankje wordt vastgenageld.

## **‘Brand’**

Een jongen heeft een pot omgekeerd op de grond gezet. Een andere speelmakker moet tien passen van de pot gaan staan. Daar wordt hij geblinddoekt en driemaal rondgedraaid. Dan moet hij proberen met een stok de pot te raken; hij mag drie keer slaan. Om het hem gemakkelijk te maken, slaat zijn medespeler met een klein stokje op de pot, zodat hij ongeveer de juiste richting kan raden. Raakt hij de pot niet, dan moet hij een pand afstaan en komt het andere kind aan de beurt. Wanneer de geblinddoekte jongen dicht in de buurt van de pot komt dan roepen de andere kinderen “**brand**”.

## **Haasje over**

Drie kinderen staan bok, dat wil zeggen, ze staan voorover gebogen met de handen op de knieën of –als ze erg groot zijn- met hun handen op hun voeten. Ze staan met hun hoofd zijdelings, dit maakt het voor de springer moeilijk, want hij moet zijn benen nog meer spreiden om er overheen te komen. Eenvoudiger is het als de bok een verticale stand inneemt. Als het kind over al de bokken heen is gesprongen, bukt hij zich drie stappen verder. Zo kunnen zij eindeloos doorspringen.

## **Hoepelen**

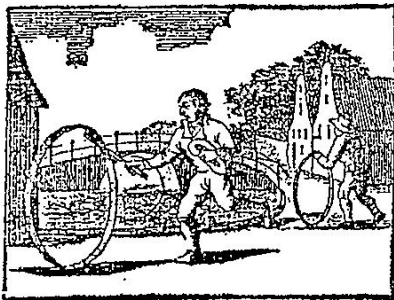
De hoepelende kinderen hebben twee verschillende 'speelringen'. De jongen heeft plezier met een gewone hoepel, die vermoedelijk is afgehaald van de ton achter hem. Die van het meisje is aan de binnenkant versierd met stukjes ijzer, waardoor bij de minste beweging een vrolijk gerinkel wordt gehoord. De meeste hoepels uit Brueghels tijd waren van hout. Dit in tegenstelling tot de ijzeren hoepels van de Grieken en de Romeinen.

Met handkracht of met behulp van een stok gaat de hoepel rollen. En dan is het de kunst hem zo lang mogelijk zijn eigen weg te laten gaan. Tot hij omvalt.

## **Over de steen trekken**

Bij dit spel gaat het erom wie het sterkst is. De jongens hebben zich in twee partijen van ieder drie man verdeeld. Elke partij heeft een voorman, een paard, dat gebukt tegen de voorman staat, en een ruiter. Op de grond liggen twee stenen waartussen de grens loopt waarover zij elkaar proberen te trekken. De ruiters houden een touw vast dat tot een lus is geknoopt en moeten nu proberen de ander 'over de steen te trekken'. De paarden moeten goed opletten, opdat hun ruiter niet op de grond valt. Lang geleden vermaakten de Grieken zich al met dit spel.

Spelletjes van vroeger en nu.



Kies uit: bellen blazen,  
Hoepelen,  
towspringen,

tollen,  
knikkeren,  
schommelen.

hinkelen  
vliegeren

**Bronnen:**

De wereld van Vincent van Gogh

Uit: Portretten en zelfportretten, uitgeverij Waanders Zwolle.  
Blz.: 86, 105 etc. 134, 137, 161, 217, 240

Dada no. 20 jrg 4/1999

Zie: Van Gogh: Alle schilderijen: deel I, J.F. Walther, R. Metzger  
Blz. 265, 261, 171, 178, 179 etc.

De wereld van Vincent van Gogh: Portretten en zelfportretten,  
uitgeverij Waanders  
Blz. 147

*Medewerkers:*

M. Knecht, OBS De Werkhorst  
Annelies Arling, OBS De Wenke  
Simon Achterveld, CBS De Bron  
Marian Wanders, CBS De Bron  
Berber van Strien, CBS De Bron